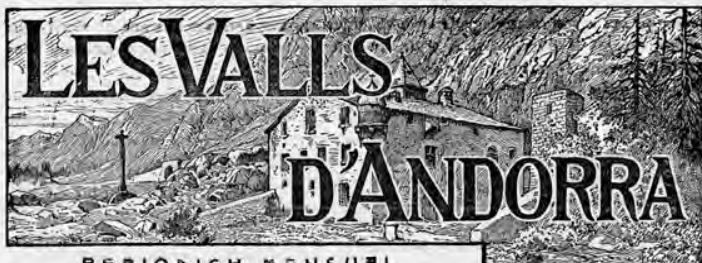

ANY I

ANDORRRA. JÀNER 1917

NÚM. 4

PERIODICH MENSUAL

Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI Y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponsals; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

 Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y Fransa, *1'50 pessetes*.—Païssos de l'Unió Postal, *Dnes pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ

AL POBLE ANDORRÀ

Aquí'l tens, simpàtich poble d'Andorra, al modest periòdich que tan exponentiament ha fet que s'apleguessin al vol seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorrana, terra de llibertat y de història milenària qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillanta, filla del progrés del mon que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritualment, produhintlos aquella frisansa precursora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los enmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regeig la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós periòdich que ab lo simpàtich nom de LES VALLS D'ANDORRRA aspira a poder encarnar un dia no llunyà lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorrana.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del periòdich serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entussiasta y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'independencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemichs de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serém del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo víctima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots salutada, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També salutada als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considerava com a germans, sian de la banda de Fransa, sian del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de «Les Valls d'Andorra»

Baix lo títol de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remoure ni conturbar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnolar y com letargat per la pau y tranquil·litat que'ns deurien envejar moltes nacions que's diuen civilisades.

Les dissensions polítiques deurán esser suprimides y, si per desgracia lluyta de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquil·litat actual.

Les revolucions de 1890 y 1881 que van deixar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensi a remou- rerles.

Los Excelentíssims Prínceps: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentíssim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilen, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, ¿per quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No mereixen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Qué será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sins valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligeables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les mateixes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranger; o millor conerxer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguint a unir-se per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agricóles, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espau- ricarse al veurer aparexer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden comprendre que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelantos de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, rónechs, y seria mirada Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses endurides roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana concien- cia tota mala interpretació; llegiu sens arrere pensada tot son contingut; sieune lectors assidu- os, constants; presteu tot lo vostre ausili y co- laboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'intérpret de vostres idees y protector de vostres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perquè Andorra visca, es precis que sieu vius.

BENITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crònic a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògich que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocupém fundament d'aquesta questió, y per lo tant, es també natural que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferencia 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d' aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta questió que tan l' afecta, a qual obgete LES VALLS D' ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyém pot atenuarse molt, si trevallen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercadejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sábiga que mes hi digui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
naseut de les neus
que'ls pichs abrillantem,
lo geni andorrà
botant cap al pla
porto en mes entranyes.*

*No tinch may repós
y baro frisós
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon si,
l'ànima de raça.*

*Dexo sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voldrà
lo bon andorrà,
mes serà una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qu'espirtualiza.
Enlayro 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puch fer del seu sol
una vall de fades:
si no'm vol a mi
serà'l seu destí
restar encantada.*

JOSEPH ALEMANY Y BORRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Wilson, sugerintlosi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heralts de dos esperits que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan imposible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.-Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y milloras.-En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veurer continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les pradès.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo día 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espai y magnífic local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitar-nosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-american que s'està construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou manifestat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo día 8 tingerem fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, hont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirà de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurarà un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestia d'Andorra. La Espanya deuria comprendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuria en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Milloras locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

Santa Coloma

Visita.--A ultims d'any la vam tenir del Senyor Warren, lo propietari d'aquest quart de nacionalitat nortamericana qu'está edificat un bonit casal en un dels prats de la seva propietat, a la mateixa ribera del riu Enclar. Com que les obres de la casa han estat sospeses a causa de les gelades fins al estiu no li serà posible tornar per habitarla ab la seva familia.

Entusiasme.--Los vehins d'aquest poblat cada dia s'encarinyen mes ab la idea de axampar lo carrer posantlo en situació de que'ls carruatges pugan arribar a la plassa superior.

Los obstacles que troban o la falta de ajuda, no es prou per matar aquella idea, y confian que a la llarga sortiran ab la seva si l'entusiasme que avuy senten no decau.

La persistencia diu que mata la cassa. No desmayar, donchs.

Canillo

Salutació.--Saludém desde aquesta petita vall als nostres companys de Andorra que com nosaltres formarán la redacció d'aquest xamós periodich. LES VALLS D'ANDORRA ha de ser lo llas que ajunti a tots los fills d'aquesta terra de bona voluntat y'l mes brau defensor dels seus interessos. ¡Endevant sempre!

Fins a quant?--Lo projecte de construcció d'un camí carreter de Canillo a la Vall d'Incles que tindria sa rahó de ser y que tanta falta fá, passarà aviat a la llegenda. ¿Quan, doncs, los vehins de Canillo pasarán de les paraules als fets?

Neus.--No es cap noticia escepcional comunicar en aquest temps que ha nevat fortament a Canillo. Estem del tot voltats y sembla que n'hi ha per dias.

Temperatura.--Aquests ultims dias hem arribat a dotze sota zero. Deu n'hi dó.

Les Escaldes

Defunció.--Ha passat a millor vida'l conegut fondista d'aquesta població En M. Font (a) Montanya. Al cel s'ía.

Temps.--Fa ja uns quants dias que casi podem dir qu'estém incomunicat per la neu y algunes matinades lo fret ha resultat intensissim.

Carretera.--Se parla de que ara anirà de debó la construcció de la carretera que ha de ajuntarnos ab Andorra la Vella. No hi ha que dir ab la satisfacció que aquests vehins esperém sigui una realitat aquesta millora.

En un vano

*Est l'andorrana mes maca
que'ls meus ulls han conegut:
per xó quan pensi en ta patria
sempre mes te veuré a tu,*

C. K.

Dos mentiders

Rondalla

Dos coneguts mentiders, l'un catalá y l'altre castellá, anaven de camí junts, quan van trobar una oca que s'havia escapat d'alguna casa de pages, y se'n van apoderar.

—¿Com ho arregarém?—digué'l castellá.

—¿Qui será l'amo de la bestia?

—S'ha de partir,—digué el catalá.—No pot ser;—replicá'l castellá—Fer dos trosos d'una bestia tan maca, quina llástimal Si voleu, l'oca será del que aquesta nit tingui'l somni mes bonich.

—D'acort,—digué'l catalá.

A la nit van entrar a un hostal van sopar, y després d'haver deixat l'oca a l'hostaler, se van retirar cada hu al seu quarto.

—¿Quin son podria venirme per obtenir l'oca?—se preguntava'l castellá.

Y després de molt cavilar, s'adormi satisfet.

Entretant lo catalá, havia baxat a la cunya, plomava l'oca y la feya rostir, y se la menjava en companyia de l'hostaler y la seva familia.

L'endemá al mati, l'castellá entrá a la cambra del seu company.

—Sapiguessis lo somni deliciós que he tingut! Figurat qu'estava viatjant pels ayres en un cotxe espléndit y tirat per moltitud d'ocells.

—Si noy, sí;—digué'l catalá,—ja t'he vist marxar, y, creientme que no tornaries mes, nos hem menjat l'oca, que, per cert, era molt bona. O sino preguntaho a l'hostaler que s'ha menjat la teva part.

El castellá, veyent que n'havia trobat un de mes llest que ell, va callar, y se va empenedir de no haversela menjada per sopar tots dos.

CURIOSITATS

Lo qu'es menja en certs pobles.

La tribu dels Nogarnooks, de l'Aus-

tralia, prefereix entre tots los menjars la carn de ballena. Quan cau una d'aquestes bestiasses a les seves mans, tot lo poble hi acút ab llances y destrals, y patim, patám, en poch moments lo cetaci es esboçinat.

Pera menjarse la carn de la ballena gasten poch carbó y poch temps, perque 'ls Nogarnooks se la mengen crua y se'n llepen los dits.

Los carboners hi farién poch negoci en aquest poble.

Lo cant de les granotes.

Un observador ha reparat que les granotes, quan canten, tenen la boca completament tancada, meritissim procediment que haurien d'imitar mes de quatre tenors y mes de dugues dotzenes de tiples que canten com granotes, malgrat ferho ab la boca oberta.

IMPRENTA PASSEIG TETUAN : SEU D'URGELL

GRAN HOTEL RESTAURANT "PIRENAICO"
DE
ISIDRO MONTSERRAT
PASSEIG DE TETUAN — — — SEU D'URGELL

Primer y únich hotel en la ciutat d'Urgell

Montat ab confort modern ab habitacions excelents, en vistes, capacitat, llum y timbres electrichs, etc., etc. — Menjadors ab taules individuals y servey permanent — Cuyna francesa y espanyola — Quarto de banys y dutxes — Water clossets — Sala de lectura y música — Cuadres y garage del hotel al seu costat.

Hostatge desde 3 pesetes diaries

Se parla francés

LES VALLS D'ANDORRA

7

SECCIO D'ANUNCIOS

Hotel y Café Oros-ENCAMP

<p>CAFE DE LORIA SANT JULIA</p>	<p>Café de Amadeo Rosell Andorra</p>
<p>HOSTAL DE COMU CANILLO</p>	<p>POSADA DE Bonaventura Coma CANILLO</p>
<p>Hotel Colones.-ANDORRA</p>	<p>Posada de Joan Serra Les Escaldes</p>

DISPONIBLE

8

LES VALLS D'ANDORRA

<p>SASTRERIA DE LLORENS CAPMS</p> <p>—</p> <p>SANT JULIÀ DE LORIA</p>	<p>AGÈNCIA DE TRANSPORTS DE LA SEU D'URGELL A ANDORRA</p> <p>DE Joan Codina</p> <p>—</p> <p>ANDORRA LA VELLA</p>	<p>SABATERIA DE MANUEL BARÓ</p> <p>—</p> <p>ENCAMP</p>
<p>BALNEARI DE ANTON FONT (A) MONTANTA</p> <p>—</p> <p>LES ESCALDES</p>	<p>GABINET de DENTISTA DE JOSEPH FARRÉ</p> <p>—</p> <p>MASSANA</p>	<p>COMERS Y SASTRERIA DE ANTONI CAMPS</p> <p>—</p> <p>ENCAMP</p>

ILUSTRACIÓ CATALANA

EDICIÓ POPULAR

Suscripció: Un any, 15 pessetes — Mig any, 8 pessetes — Número ordinari, 25 céntims
DE VENDA A TOTS LOS KIOSKOS Y PRINCIPALS LLIBRERIES

ADMINISTRACIÓ: — MALLORCA, 287 — BARCELONA

Comers de
DIEGO MUSOY
Encamp

LES VALLS D'ANDORRA
PUBLICACIÓ MENSUAL

BALNEARI
DE
FRANCISCO PLÁ
LES ESCALDES

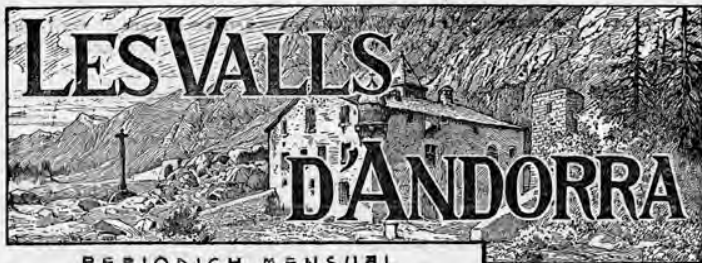
Sr. D. _____

LECTURA POPULAR

BIBLIOTECA D'AUTORS CATALANS

Cada dijous - 10 céntims

El quadern d'avuy, núm. 195, *Poesies* d'en
Martí Gens y Agullar.

Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY y BORRÁS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponents; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y Fransa, *1'50 pessetes*.—Païssos de l'Unió Postal, *Dues pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ AL POBLE ANDORRÀ

Aquí tens, simpàtic poble d'Andorra, al modest periòdich que tan exponencialment ha fet que s'apleguessin al vol seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorrana, terra de llibertat y de història milenària qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillant, filla del progrés del mon que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritualment, produhintlos aquella frisansa precussora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los enmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regeix la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós periòdich que ab lo simpàtic nom de LES VALLS D'ANDORRA aspira a poder encarnar un dia no llunyà lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorrana.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del periòdich serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entusiasta y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'independencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemichs de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serem del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo victima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots saluda, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També saluda als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considera com a germans, sian de la banda de Fransa, sian del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de Les Valls d'Andorra.

Baix lo titot de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remourer ni contubar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnola y com letargat per la pau y tranquilitat que'ns deurien envejar moltes nacions que's diuhen civilisades.

Les dissencions polítiques deurán esser suprimides y, si per desgracia llyuya de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquilitat actual.

Les revolucions de 1880 y 1881 que van dexar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensi a remóurles.

Los Excelentissims Princesps: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentissim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilan, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, ¿per quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No merexen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Qué será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sins valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les mateixes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranger; o millor conexrer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguent a unir-se per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agrícoles, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espauirarse al veurer aparexer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden compendre que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelantos de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, rónechs, y seria mirada Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses enduredes roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana conciencia tota mala interpretació; llegiu sens arrere pensada tot son contingut; sieuen lectors assiduos, constants; presteu tot lo vostre ausili y colaboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'intérpret de vostres idees y protector de vostres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perque Andorra visca, es precis que sieu vius.

BENITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crònic a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògic que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocupém fondament d'aquesta qüestió, y per lo tant, es també natural que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferencia 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d'aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta qüestió que tan l' afecta, a qual obgecte LES VALLS D' ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyém pot atenuarse molt, si trevallen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercadejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sápig a que mes hi digui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
nascut de les neus
que'ls pichs abrillanten,
lo geni andorrà
botant cap al pla
porto en mes entranyes.*

*No tinch may repós
y baxo frisós
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon sí,
l'ànima de raça.*

*Dexo sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voldrá
lo bon andorrà,
mes serà una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qn'espíritualiza.
Enlairo 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puh fer del seu sol
una vall de fades:
sí no'm vol a mi
será'l seu destí
restar encantada.*

JOSEPH ALEMANY Y BORRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Wilson, sugerintlosi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heraltes de dos esperlts que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan imposible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.-Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y millors.--En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veurer continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les prades.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo día 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espayos y magnífich local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitar-nosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-american que s'está construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

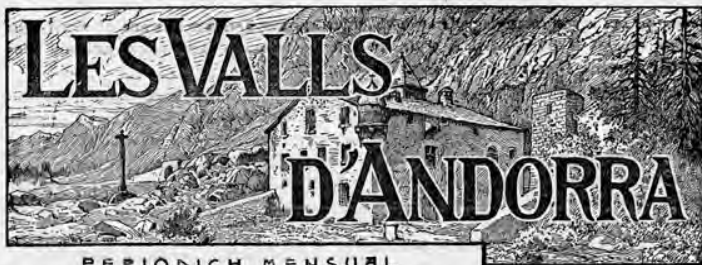
Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou màni-festat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo día 8 tinguerem fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, hont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirá de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurarà un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestia d'Andorra. La Espanya deuria comprendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuria en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Millors locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI Y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponsals; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y Fransa, *1'50 pessetes*.—Païssos de l'Unió Postal, *Dues pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ AL POBLE ANDORRÀ

Aquí'l tens, simpatic poble d'Andorra, al modest peridòich que tan exponentiament ha fet que s'apleguessin al vol seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorrana, terra de llibertat y de història milenaria qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillanta, filla del progrés del mon que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritalment, produhintlos aquella frisansa precussora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los enmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regéig la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós peridòich que ab lo simpatic nom de LES VALLS D'ANDORRRA aspira a poder encarnar un dia no llunyá lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorrana.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del peridòich serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entussiasta y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'independencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemichs de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serém del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo víctima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots sahuda, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També sahuda als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considera com a germans, sian de la banda de Fransa, sian del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de «Les Valls d'Andorra»

Baix lo titot de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remourer ni conturbar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnolar y com letargat per la pau y tranquilat que ns deurien envejar moltes nacions que's diuben civilisades.

Les dissencions polítiques deurán esser suprimides y, si per desgracia llyta de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquilat actual.

Les revolucions de 1880 y 1881 que van dexar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensí a remóur-les.

Los Excelentissims Prínceps: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentíssim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilien, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, ¿per quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No merexen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Qué será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sins valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les mateixes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranjer; o millor conexrer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguent a unir-se per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agrícolas, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espau-ricarse al veurer aparexer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden compendrer que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelantos de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, rónechs, y seriá mirada Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses endurides roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana concien-cia tota mala interpretació; llegiu sens arriere pensada tot son contingut; sieuna lectors assiduos, constants; presteu tot lo vostre auxili y col-laboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'intérpret de vestres idees y protector de vestres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perquè Andorra visca, es precis que sieu vius.

BENITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crònic a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògich que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocupém fundament d'aquesta qüestió, y per lo tant, es també natural que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferència 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d'aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta qüestió que tan l' afecta, a qual objeacte LES VALLS D' ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyém pot atenuarse molt, si trevallen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercedejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sápig a que mes hi digui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
nascut de les neus
que'ls pichs abrillantem,
lo geni andorrà
botant cap al pla
porto en mes entranyes.*

*No tinc may repós
y bazo frisós
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon sí,
l'ànima de raça.*

*Dexo sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voldrà
lo bon andorrà,
mes será una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qu'espiritualiza.
Enlayro 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puch fer del seu sol
una vall de fades:
sí no'm vol a mí
serd'l seu destí
restar encantada.*

JOSEPH ALEMANY Y BORRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Wilson, sugerintlosi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heralts de dos esperits que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan imposible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.-Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y milloras.-En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veurer continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les prades.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo dia 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espai y magnífic local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitarosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-american que s'està construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

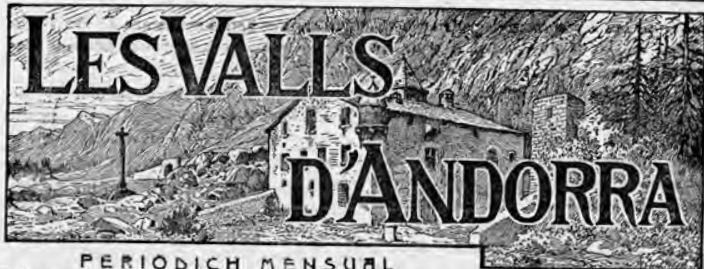
Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou manifestat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo dia 8 tingerem fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, hont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirà de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurarà un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestia d'Andorra. La Espanya deuria comprendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuria en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Milleres locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

PERIÒDICH MENSUAL

Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI Y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY Y BORRÀS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponents; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y França, *1,50 pessetes*.—Països de l'Unió Postal, *Dues pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ AL POBLE ANDORRÀ

Aquí tens, simpàtic poble d'Andorra, al modest periòdich que tan exponentiament ha fet que s'apleguessin al volt seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorranca, terra de llibertat y de història milenària qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillant, filla del progrés del món que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritualment, produhintlos aquella frisana precursora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los emmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regeix la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós periòdich que ab lo simpàtic nom de LES VALLS D'ANDORRÀ aspira a poder encarnar un dia no llunyà lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorranca.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del periòdich serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entusiasmista y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'independencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemichs de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serem del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo victima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots sadua, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També sadua als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considerem com a germans, sia de la banda de Fransa, sia del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de «Les Valls d'Andorra»

Baix lo titot de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remouren ni conturbar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnolar y com letargat per la pau y tranquilitat que'ns deurien envejar moltes nacions que's diuen civilisades.

Les dissencions poltiques deurán esser suprimides y, si per desgracia lluyta de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquilitat actual.

Les revolucions de 1880 y 1881 que van deixar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensi a remóu-
rles.

Los Excelentíssims Prínceps: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentíssim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilen, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, ¿per quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No merexen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Qué será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sans valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les matexes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranjer; o millor conexrer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguent a unir-se per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agrícoles, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espau-ricarse al veurer aparexer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden compendre que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelants de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, rónechs, y seria mirada Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses endurides roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana conciencia tota mala interpretació; llegiu sans arrere pensada tot son contingut; sieune lectors assiduos, constants; presteu tot lo vostre auxilij y colaboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'intèrpret de vostres idees y protector de vostres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perque Andorra visca, es precis que sieu vius.

BENITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crònic a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògich que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocupém fundament d'aquesta questió, y per lo tant, es també natural que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferencia 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d'aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta questió que tan l' afecta, a qual obgecte LES VALLS D'ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyém pot atenuarse molt, si trevalen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercadejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sápigua que mes hi dígui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
nascut de les neus
que'ls pichs abrillanten,
lo geni andorrà
botant cap al pla
porto en mes entranyes.*

*No tinch may repós
y baxo frisós
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon sí,
l'ànima de raça.*

*Dexo sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voidrà
lo bon andorrà,
mes serà una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qu'espiritualiza.
Enlayro 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puch fer del seu sol
una vall de fades:
sí no'm vol a mi
serà'l seu destí
restar encantada.*

JOSEPH ALEMANY Y BOMRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Wilson, sugerintloshi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heralts de dos esperits que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan imposible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.--Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y milleres.--En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veurer continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les prades.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo dia 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espai y magnífich local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitar-nosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-american que s'està construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

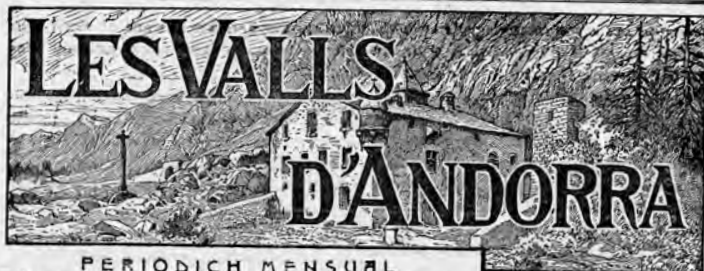
Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou manifestat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo dia 8 tinguerm fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, hont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirá de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurarà un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestia d'Andorra. La Espanya deuría comprendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuría en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Milleres locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

PERIÒDICH MENSUAL
Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI Y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY Y BORRÀS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponents; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y Fransa, *1,50 pessetes*.—Païssos de l'Unió Postal, *Dues pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ AL POBLE ANDORRÀ

Aquí't tens, simpàtic poble d'Andorra, al modest periòdich que tan exponentment ha fet que s'apleguessin al vol seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorrana, terra de llibertat y de història milenària qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillant, filla del progrés del món que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritualment, produhintlos aquella frisansa precussora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los enmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regeix la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós periòdich que ab lo simpàtic nom de LES VALLS D'ANDORRÀ aspira a poder encarnar un dia no llunyà lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorrana.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del periòdich serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entusiasmista y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'independencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemichs de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serem del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo victima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots saluda, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També saluda als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considera com a germans, sian de la banda de Fransa, sian del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de «Les Valls d'Andorra»

Baix lo titot de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remoure ni conturbar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnolar y com letargat per la pau y tranquil·litat que ns deurien envejar moltes nacions que's diuen civilisades.

Les dissencions polítiques deurán esser suprimides y, si per desgracia lluyta de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquil·litat actual.

Les revolucions de 1880 y 1881 que van dexar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensi a remou- rerles.

Los Excelentíssims Prínceps: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentíssim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilan, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, ¿per quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No merexen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Que será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sins valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les mateixes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranjer; o millor conixer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguent a unir-se per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agrícoles, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espau- ricarse al veurer apareixer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden comprendre que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelants de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, ronechs, y seria miraria Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses enduredes roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana conciencia tota mala interpretació; llegiu sens arrere pensada tot son contingut; sieuen lectors assiduos, constants; presteu tot lo vostre auxili y col·laboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'interpret de vestres idees y protector de vestres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perque Andorra visca, es precis que sieu vius.

BENITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crónich a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògich que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocúpem fonament d'aquesta questió, y per lo tant, es també natural que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferència 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d'aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta questió que tan l' afecta, a qual obgecte LES VALLS D' ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyém pot atenuarse molt, si trevallen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercadejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sápig a que mes hi digui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
nascut de les neus
que'ls pichs abrillantem,
lo geni andorrá
botant cap al pla
porto en mes entranyes.*

*No tinch may repós
y barxo frisés
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon sí,
l'ànima de raça.*

*Dexo sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voidrá
lo bon andorrá,
mes serà una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qu'espiritualiza.
Enlayro 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puch fer del seu sol
una vall de fades:
si no'm vol a mi
será'l seu destí
restar encantada.*

JOSÉP ALEMANY Y BORRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Vilson, sugerintoshi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heralts de dos esperits que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan imposible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.-Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y milloras.-En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veurer continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les pradès.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo día 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espai y magnífic local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitar-nosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-american que s'està construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

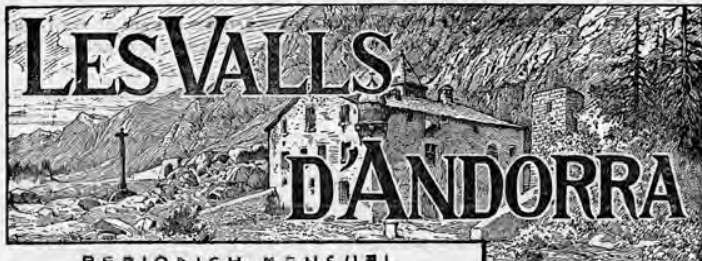
Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou manifestat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo día 8 tingerem fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, hont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirà de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurarà un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestia d'Andorra. La Espanya deuria comprendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuria en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Milloras locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

PERIÒDICH MENSUAL

Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI Y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY Y BORRÀS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponsals; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y Fransa, *1'50 pessetes*.—Països de l'Unió Postal, *Dues pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ AL POBLE ANDORRÀ

Aquí tens, simpàtic poble d'Andorra, al modest periòdich que tan exponentsament ha fet que s'apleguessin al vol seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorrana, terra de llibertat y de història milenària qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillant, filla del progrés del món que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritualment, produhintlos aquella frisansa precursora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los enmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regeix la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós periòdich que ab lo simpàtic nom de LES VALLS D'ANDORRRA aspira a poder encarnar un dta no llunyá lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorrana.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del periòdich serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entussiasta y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'indpendencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemichs de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serem del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo víctima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots saluda, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També saluda als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considerava com a germans, sian de la banda de Fransa, sian del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de Les Valls d'Andorra

Baix lo titot de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remourer ni conturbar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnolar y com letargat per la pau y tranquilitat que'ns deurien envejar moltes nacions que's diuhen civilisades.

Les dissencions politiquies deurán esser suprimides y, si per desgracia lluyta de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquilitat actual.

Les revolucions de 1880 y 1881 que van dexar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensi a remou- rerles.

Los Excelentissims Princes: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentissim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilan, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, ¿per quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No merexen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Qué será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sans valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les matexes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranger; o millor conixerer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguint a unirse per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agrícoles, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espau- ricarse al veurer aparexer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden compendre que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelantos de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, ronechs, y seria mirada Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses endurides roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana conciencia tota mala interpretació; llegiu sens arrere pensada tot son contingut; siueu lectors assiduos, constants; presteu tot lo vostre auxili y col- laboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'intèrpret de vostres idees y protector de vostres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perquè Andorra visca, es precis que sieu vius.

BERNITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crònic a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògic que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocupém fundament d'aquesta qüestió, y per lo tant, es també natura que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferencia 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d'aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta qüestió que tan l' afecta, a qual obgecte LES VALLS D' ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyém pot atenuarse molt, si trevalen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercadejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sápig a que mes hi digui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
naseut de les neus
que'ls pichs abrillantén,
lo geni andorrà
botant cap al pla
porto en mes entranyes.*

*No tinch may repós
y bazo frisós
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon sí,
l'ànima de raça.*

*Dero sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voldrà
lo bon andorrà,
mes serà una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qu'espirtualiza.
Enlayro 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puch fer del seu sol
una vall de fades:
si no'm vol a mi
serà'l seu destí
restar encantada.*

JOSEPH ALEMANY Y BORRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Wilson, sugerintloshi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heralts de dos esperlts que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan impossible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.-Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y millores.-En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veuter continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les prades.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo día 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espai y magnific local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitar-nosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-americà que s'està construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

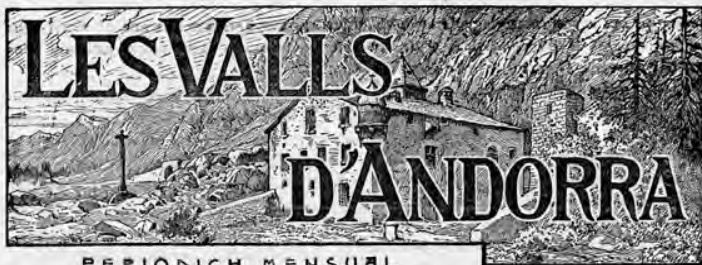
Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou manifestat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo día 8 tingerem fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, hont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirà de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurarà un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestiad d'Andorra. La Espanya deuría comprendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuría en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Milleres locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

Defensor dels interessos del País en general y de cada un dels pobles en particular

FUNDADOR, PROPIETARI Y DIRECTOR D. JOSEPH ALEMANY Y BORRÁS

Redacció y Administració a tots los pobles de Andorra, a casa dels corresponsals; a La Seu d'Urgell, Imprenta Passeig Tetuán, 4, y a Barcelona, Mallorca, 287, hont s'enviarà tota la correspondència a nom del Director.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any a Andorra, *Una pesseta*.—A Espanya y Fransa, *1'50 pessetes*.—Països de l'Unió Postal, *Dues pessetes*.—Número solt, corrent, *10 cts.*—Número solt, atrasat, *20 cts.*—Anuncis y comunicats a preu de tarifa.

PRESENTACIÓ AL POBLE ANDORRÀ

Aquí'l tens, simpàtic poble d'Andorra, al modest periòdic que tan espontàniament ha fet que s'apleguessin al vol seu una colla dels teus fills, tots ells plens a vessar d'amor a la terra andorrana, terra de llibertat y de història milenària qu'ompla d'orgull als seus habitants.

Aquí tens aquestes fulles de paper que, com heralts de vida plena, de llum brillant, filla del progrés del món que ab tan suprema sabiesa fa evolucionar a la humanitat tota, venen a portarte un alé d'aquell oreig reconfortador que passa subtil per tots los pobles que no han mort espiritualment, produhintlos aquella frisansa precussora de la seva renaixensa efectiva, d'aquell desvetllament que los enmena sense sostrachs ni estrebades cap a un mes enllà de la vida, hont han de trobarhi les noves

generacions mes perfecció, mes justícia, mes bondat, hont hi sentirán més d'aprop la benefactora influencia del Ser Suprém que regéig la vida dels homes y la dels pobles, per grans y poderosos que sian uns y altres.

Aquí tens al coratjós periòdic que ab lo simpàtic nom de LES VALLS D'ANDORRRA aspira a poder encarnar un dia no llunyà lo sentir y'l pensar de tots los habitants que poblen les riques valls que rega'l cantador Balira, senyor de la terra andorrana.

Molta es la nostra pretenció al desitjar tal cosa; pero la bona acullida que han donat a la nostra idea tots quants n'han estat sabedors; nos fa confiar que l'èxit del periòdic serà una realitat, y que'l poble andorrà sabrà veurhi en ell al portantveu entusiasta y desinteressat de la seva història glo-

riosa, de les seves costums y tradicions, del seu esperit d'independencia y de llibertat que tant l'honora y dels seus interessos materials que ha de saber y voler explotar ell mateix com li pertoca.

No volem ser enemics de ningú. Si algun dia devenim tal cosa, no ho serem del poble d'Andorra, sino dels que intentin ferlo víctima de les seves ambicions o concupiscencies.

LES VALLS D'ANDORRA vol per igual a tots, y a tots sabuda, tant a les mes altes y respectables autoritats d'aquest poble, com al mes modest dels seus fills. També saluda als periódichs d'una y altra vessant de Pirineu, als que considera com a germans, sian de la banda de Fransa, sian del costat d'Espanya.

Aquest es lo nostre DEU VOS GUART.

L'ideal de «Les Valls d'Andorra»

Baix lo titot de LES VALLS D'ANDORRA, aquest periódich no te l'intent de remouren ni conturbar l'esperit andorrà que desde molts sigles sembla somnolar y com letargat per la pau y tranquil·litat que'ns deurien envejar moltes nacions que's diuhen civilisades.

Les dissencions polítiques deurán esser suprimides y, si per desgracia llyutta de idees apareguessen entre'l poble andorrà, LES VALLS D'ANDORRA no parará ni un sol instant de predicar la pau y empleará tot son zel per restablir la tranquil·litat actual.

Les revolucions de 1880 y 1881 que van deixar un tan trist recort, son encara massa presents perque l'esperit andorrà pensi a remouren-les.

Los Excelentíssims Prínceps: lo Govern de la República Francesa y l'Excelentíssim Bisbe d'Urgell, rivalisen per concedir y obtenir tot lo útil y indispensable per lo bon estar dels andorrans. Son com dos bons pares de familia que vigilan, se desvetllen per lo sustent dels seus fills. Donchs, çer quin motiu posar y de-

mostrar mes apreci a l'un que al altre? ¿No merexen tots dos igual amor, estima y fidelitat?

En quant a religió, inutil recordar que per la seua sana moral, lo catolicisme ha, durant sigles, es a dir, desde sa fundació en aquesta terra feta per Carles Magne, fet de Andorra un edeu de pau envejable per moltes nacions víctimes del llur orgull.

Molts lectors se demanarán ¿Qué será, donchs, un semblant periódich? Será com son nom indique, una fulla de paper sans valor, tan que les Valls de les quals se proposa esser l'eco? Pues ni l'un ni les altres son coses negligables, tots los dos tenen sa raho de ser.

LES VALLS D'ANDORRA se proposa unir y mantenir dins les mateixes idees, los andorrans d'Andorra ab los andorrans al Extranger; o millor conexer y apreciar los privilegis de que disfruten; per conseguent a unir-se per conservarlos.

Será un periódich local que tractará del moviment de població, temps, temperatura, fires y festes locals, notes agricóles, projectes y millores locals, asuntos variats, etc.

Axis es, que alguns bons andorrans massa gelosos dels seus privilegis no deuen espauzar-se al veurer aparexer en Andorra un periódich, per que ten sa raho de ser. Molt be poden compondrer que los andorrans actius y diligents no deuen quedar indiferents als adelants de la civilisació. Un tal procediment los faria quedar aislats, rónechs, y seria mirada Andorra com una cosa estranya, refractaria a la civilisació y al progrés, als quals ses endurides roques semblen oposarse a la entrada.

Andorrans! aculliu ab carinyo LES VALLS D'ANDORRA. Allunyeu de vostra sana conciencia tota mala interpretació; llegiu sans arrere pensada tot son contingut; sieune lectors assiduos, constants; presteu tot lo vostre ausili y col·laboració per donarli vida, perque pugua ser durants molts anys l'intèrpret de vostres idees y protector de vostres interessos. Es ab est anhel que podrá sempre dir ab orgull ¡Visca Andorra!

Pero perquè Andorra visca, es precis que sieu vius.

BENITO MAS.

L'encariment dels queviures

El mal es ja crònic a Andorra, si be que no ab la intensitat que te avuy ab motiu de la guerra europea.

Are es cosa que pasa de la mida, y es lògich que'ls qu'hem de viurer en aquest tros de terra pirenaica nos preocupém fundament d'aquesta qüestió, y per lo tant, es també natural que al sortir a la llum LES VALLS D'ANDORRA, sia aquest un dels primers assumtos que ab preferència 's tracti en ses columnes, per constituir un problema que afecta a tots en general, tan al rich com al pobre, tan al que viu en poblat com al que's passa la vida entre 'ls cortals de les masies.

Podriem dir molt y senyalar causes de les moltes que contribuexen al tal encariment entre nosaltres; pero preferim no esmentar cap d'aquestes ni indicar cap de les solucions que nosaltres proposariem, desitjosos de que sia la opinió pública la que orienti en aquesta qüestió que tan l'afecta, a qual obecte LES VALLS D'ANDORRA obra desd'are una secció ahont s'hi publicarán los parers y opinions de tots quants vulguin dir la seva sobre aquest assumto de tan vital interés, senyalant fórmules y remeys pel mal que tots lamentém, y que creyéem pot atenuarse molt, si trevallen a la una poble y autoritats, y sense contemplació de cap mena als interesos particulars que mercadejen ab les necessitats de la població andorrana.

Pel be de tots: qui mes hi sápigá que mes hi dígui.

Lo cant del Balira

*Etern com los Deus,
nascut de les neus
que'ls pichs abrillanten,
lo geni andorrà
botant cap al pla
porto en mes estranyes.*

*No tinch may repòs
y baro frisós
escampant pels ayres
l'esperit divi
que porto en mon sí,
l'ànima de raça.*

*Dexo sens voler
mostres del poder
que ma corrent porta;
quant mes be'm voldrà
lo bon andorrà,
mes serà una força.*

*Soch un raig de llum,
soch un rich perfum
qu'espiritualiza.
Enlayro 'l pensar,
es foch mon cantar,
tot mon ser es vida.*

*Si l'Andorra ho vol,
puch fer del seu sol
una vall de fades:
si no'm vol a mi
serd'í seu destí
restar encantada.*

JOSEPH ALEMANY Y BORRAS.

Per la pau del mon

La nota a les potencies dirigida pel President dels Estats Units d' America Mr. Vilson, sugerintoshi la idea de parlar de la pau, es lo

LES VALLS D'ANDORRA

document mes sensat, mes altruista, mes humà de quants han sortit de les cancelleries desde qu'esclatà la guerra europea.

Ell y 'l Sant Pare de Roma, son los dos homes que mes han fet fins are per estroncar aquest riu de sang que deshonra a Europa.

Podrán, are com are, encare, 'ls *guerristes*, titllar d'inoportunes la nota y les gestions paternals d'un y altre d'aquets dos grans homes de l'època actual; pero cap podrà negar qu'es mes serena y mes humana la seva actitud que la dels Hidenburgs y 'ls Jofres, missatjers de carnatge y destrucció tant sols, heralts de dos esperlts que lluytan, y que 'n sa follam cegera van sacrificant als fills dels seus pobles respectius.

No, Andorra, terra de pau, que per serho mes que totes les altres terres, ni tant sols exercit te, única manera de no pensar may en guerres, Andorra no pot sumar lo seu voler als desitjos d'aquells pobles que al destruirse ells ab ells retrassan lo progrés del mon per uns quants sigles y fan imposible la vida de tots los altres pobles y en cambi deu ajuntar los seus vots als del Sant Pare y als del President de la República Nort-Americana, veritables pares del poble, y factors meritissims del be de la humanitat.

Crònica Andorrana

Andorra la Vella

Visites oficials.-Una comissió del M. I. Consell General ha anat a La Seu d'Urgell per pactejar les bases de projectes de concessions mineres y postals en Andorra.

Projectes y milloras.-En l'última sessió lo M. I. Consell General ha acordat a l'unanimitat, comunicar al Excm. Bisbe d'Urgell, que l'Andorra fora gustosa de veurer continuar la construcció de la carretera de Andorra la Vella fins Les Escaldes passant per les prades.

Sant Julià de Loria

Inauguració.--Lo dia 28 del passat Desembre, l'Honorable Comú y poble de Sant Julià, van inaugurar l'espaios y magnífich local que han fet construir per los estudis y casa comunal. D'aquesta important millora hem de felicitar-nosen tots los vehins.

Hostes.--Los ultims días del any estigueren entre nosaltres lo bondados senyor nort-american que s'está construint una casa al terme de Santa Coloma, acompanyat d'uns altres senyors, entre'ls l'enginyer senyor Renard que passa una temporada ab sa senyora entre nosaltres.

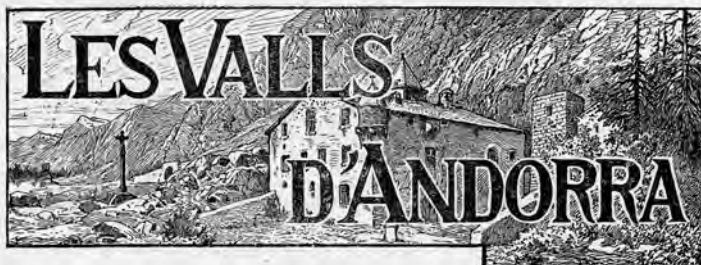
Lo poble ha vist ab molt goig l'estada d'aqueix senyor a Sant Julià y axí li fou màni-festat oficialment.

Encamp

Notes agricolas.--Ha comensat lo mes de Janer ab bonansa. Lo dia 8 tinguerem fortes gelades que han degenerat en neu, estant actualment Andorra recoberta de neu, principalment de Canillo a Soldeu, bont n'ha caygut fins a cinch pams. Aquesta neu, encare que sigui enredosa per les comunicacions garantirá de les gelades que se feyan massa sentir a la cullita dels cereals y assegurará un fort caudal als rius per poguer regar durant l'estiu.

Los negociants espanyols semblen disputarse y paguen a bon preu lo bestia d'Andorra. La Espanya deuria compendre que ja que la provehim de carn, segons les nostres possibilitats, ella deuria en compensació fornirnos los blats y farines indispensables al nostre sosten.

Milloras locals.--La construcció del pont de pedra que deu fer comunicar Encamp ab Mosquera, no podrà acabarse fins al bon temps, a causa de les gelades que privan de treballar als paletes.

AVIS ALS SUSCRIPTORS

Lo Veguer del senyor Bisbe d'Urgell, aprofitant l'estada temporal del director del periòdich de Barcelona LES VALLS D'ANDORRA a la població de Santa Coloma (Andorra), y atribuint al dit periòdich la significació d'andorrà, que no té oficialment, li ha imposat unes multes ajustades a lo que preceptúa lo novell decret que dèu regular les publicacions andorranes, de lo que ha protestat l'interessat per creureho improcedent. També li han entaulat procés per un article publicat al periòdich, del que ha de respondre a la seva hora baix fiança.

Per tots aquests motius, donchs, queda entretant suspesa la publicació.

L'ADMINISTRACIÓ.